

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування

ВОЙЧЕНКО ВІКТОРІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ТА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ
ТА ЇХ ОПОДАТКУВАННЯ**

Спеціальність 071 – облік і оподаткування

Подається на здобуття освітнього ступеня магістра

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ В.В.Войченко

Науковий керівник
Малюга Наталія Михайлівна,
доктор економічних наук, професор

Житомир – 2020

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

Рецензент: _____
(місце роботи, посада , підпис і прізвище та ініціали)

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

Голова комісії _____
(підпис) _____
(прізвище та ініціали)

Висновок кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту за результатами
попереднього захисту:

Протокол засідання кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та
аудиту № __ від _____ року.

Завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

д.е.н., проф. Мороз Ю.Ю.

_____
(підпис)

« __ » _____ р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Студентка Войченко Вікторія Володимирівна захистила кваліфікаційну

(прізвище та ініціали)

роботу з оцінкою за шкалою ECTS _____, сума балів _____ за національною
шкалою з оцінкою _____

Секретар ЕК _____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Войченко В.В. Організація фінансового та управлінського обліку доходів та їх оподаткування.

Кваліфікаційна робота виконана для здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю – 071 Облік і оподаткування. Поліський національний університет - Житомир 2020.

Досліджено теоретичні аспекти, пов'язані з організацією обліку доходів та їх оподаткуванням, та розроблено практичні рекомендації для створення моделі облікової політики в сфері доходів підприємства.

Розглянуто об'єкти діяльності підприємства ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК», порядок ведення на ньому фінансового та управлінського обліку доходів та їх оподаткування. Досліджено фінансовий стан підприємства, який вказує на його конкурентоспроможність. Це дало можливість зробити висновки, на які аспекти господарської діяльності слід звернути більшу увагу, щоб в подальшому уникнути фінансових втрат.

Розглянуті шляхи оптимізації оподаткування, що дозволить уникнути фіскальних штрафів та мінімізувати платежі податків згідно чинного законодавства. Аргументовано роль контролінгу податкової діяльності в системі оптимізації податків та доведено його обов'язковість.

Висвітлено питання організації господарської діяльності підприємства та його фінансового і управлінського обліку в умовах діджиталізації. Наведено цифрові платформи, які допомагають спростити і осучаснити ведення бізнесу та обліку.

Удосконалено облікову політику для ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК», яка дасть змогу покращити господарську діяльність підприємства і створити індивідуальний механізм роботи, що приведе до досягнення оптимального прибутку та найкращих соціальних результатів.

Ключові слова: доходи, оподаткування, бухгалтерський облік, діджиталізація, контролінг

ABSTRACT

Voychenko VV Organization of financial and management accounting of income and their taxation.

Qualification work was performed to obtain a master's degree in the specialty - 071 accounting and taxation. Polissya National University Zhytomyr 2020.

Theoretical aspects related to the organization of accounting for income and their taxation, and the development of practical recommendations for creating a model of accounting policy.

The main activity of the enterprise LLC "SP ATEM - FRANK" and the system of accounting and taxation are considered. The financial condition of the enterprise which has shown its competitiveness is investigated. This review of indicators allowed us to draw conclusions about which aspects of economic activity should be paid attention to in order to avoid further financial losses.

The considered ways of tax optimization will allow to avoid fiscal penalties and to minimize tax payments according to the current legislation. There are strong arguments as to why controlling tax activities is mandatory.

The activity of the farm in the conditions of digitalization is covered and digital platforms which help to simplify and modernize doing business are revealed.

The accounting policy for SP ATEM - FRANK LLC has been improved, which will allow to improve the economic activity of the enterprise and create an individual mechanism of work, which will lead to the achievement of optimal profit and the best social results.

Keywords: income, taxation, accounting, digitalization, controlling

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО ТА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ЇХ ОПОДАТКУВАННЯ.....	9
1.1. Характеристика виробництва радіаторів і котлів центрального опалення та його вплив на організацію фінансового і управлінського обліку.....	9
1.2. Доходи як економічна категорія та об'єкт обліку і оподаткування.....	13
<i>Висновки до розділу 1</i>	16
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ТАУПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ЇХ ОПОДАТКУВАННЯ НА ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК».....	17
2.1. Стан фінансового та управлінського обліку на ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК».....	17
2.2. Діагностика та шляхи оптимізації оподаткування доходів на ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК».....	24
<i>Висновки до розділу 2</i>	28
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА МОДЕЛІ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК» В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ.....	30
3.1. Особливості організації обліку на ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК» в умовах діджиталізації.....	30
3.2. Модель облікової політики ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК» як основа прийняття управлінських рішень.....	33
<i>Висновки до розділу 3</i>	37
ВИСНОВКИ.....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	40
ДОДАТКИ.....	46

ВСТУП

Актуальність проблеми. Кожен з нас певною мірою є «спонсором» казни нашої держави. Адже саме від сплати податків залежить фінансування державних проектів та установ. Сплата податків - це гарантування соціальних сплат для громадян України. Обрана тема «Організація фінансового та управлінського обліку доходів та їх оподаткування» дозволить більш глибоко проаналізувати систему обліку та оподаткування на підприємстві та дізнатися відповідь на такі питання: Як впливають податки на видатки держави? Як відбувається організація фінансового та управлінського обліку на підприємстві? З яких складових складається податкова система? Як підприємства можуть оптимізувати оподаткування?

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням організації обліку доходів та їх оподаткування приділяли увагу як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, зокрема, Підлужний М., Кужельний М.В., Суліменко Л.А., Бровко В.М., Савченко Н.М., Савченко Р.О., Швиденко А.І., Прохар Н.В., Бець М.Т., Клим Н.М., Цаль-Цалко Ю.С., Мороз Ю.Ю.

В працях наукових авторів було проаналізовано суть економічної категорії доходу, методика їх обліку. Для розкриття повної інформації про джерела надходження доходів пропонується ввести оновлений перелік рахунків ;

визначаються детально субрахунки та рахунки аналітичного обліку для обліку доходів, витрат і фінансових результатів;

визначаються шляхи оптимізації податкового планування, принципи, яким бажано слідувати при податковому плануванні.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних аспектів, пов'язаних з організацією обліку доходів та їх оподаткування, а також розробка практичних рекомендацій для створення моделі облікової політики.

Завдання кваліфікаційної роботи:

- охарактеризувати процес виробництва радіаторів та котлів центрального опалення та його вплив на побудову систему обліку та оподаткування;

- визначити дохід як економічну категорію та об'єкт бухгалтерського обліку, та оподаткування;

- дослідити стан фінансового та управлінського обліку на ТОВ «СП АТЕМ-ФРАНК»;

- продіагностувати та визначити шляхи оптимізації оподаткування доходів на підприємстві ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК»;

- виявити особливості організації обліку на ТОВ« СП АТЕМ - ФРАНК» в умовах діджиталізації;

- розробити вдосконалену модель облікової політики для підприємства як основу для прийняття управлінських рішень.

Предметом дослідження є питання теорії, організації, методики та практики фінансового та управлінського обліку доходів та їх оподаткування.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність ТОВ «СП АТЕМ-ФРАНК» - підприємства, яке займається виробництвом радіаторів і котлів центрального опалення.

Методи, які використовувались у кваліфікаційній роботі:

- спостереження;
- порівняння;
- узагальнення інформації;
- аналіз теми;
- класифікація;
- індукція;
- дедукція;
- синтез.

Інформаційною базою є праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених в галузі економічної теорії, фінансового та управлінського обліку, економічного аналізу, економіки, організації управління підприємством; нормативні документи, що регулюють облікову систему, звітність в Україні, а також міжнародні стандарти фінансової звітності та галузеві інструктивні матеріали, нормативна база підприємства, нормативно-правові документи, документація підприємства, наукові роботи, звітність підприємства, статистичні дані та інтернет ресурси.

Структура роботи. Щоб розкрити тему кваліфікаційної роботи, зміст поділено на три розділи, в кожному з них розкриті питання за окремими підрозділами, в яких наведено детальну інформацію. Робота складається зі вступу, у якому обґрунтовується актуальність теми дослідження, вказуються мета й завдання, трьох розділів, у яких здійснено вирішення основних завдань кваліфікаційної роботи. До складу роботи входять узагальнюючі висновки та рекомендації за результатами дослідження, список використаних джерел та додатки. Основний зміст роботи розміщений на 39 сторінок; загальний обсяг 64 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО ТА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ЇХ ОПОДАТКУВАННЯ

1.1. Характеристика виробництва радіаторів і котлів центрального опалення та його вплив на організацію фінансового і управлінського обліку

Досліджуване підприємство займається виробництвом радіаторів та котлів центрального опалення. Починаючи з 1988 року підприємство почало свою активну роботу, випустило свої перші зразки, які змогли завоювати популярність і довіру покупців.

Характеристика підприємства за класифікаторами:

За КВЕД – 25.21 Виробництво радіаторів і котлів центрального опалення;

- 25.99 Виробництво неелектричних побутових приладів;

- 46.74 Оптова торгівля залізними виробами, водопровідними і опалювальним устаткуванням і приладдям до нього;

- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля;

- 49.41 Вантажний автомобільний транспорт.

За КОАТУУ – Богунський, 1810136300

За КФВ – Недержавна власність

За КОПФГ – ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Українсько-німецьке підприємство ТОВ «СП АТЕМ-ФРАНК» має в складі 2 установи:

1. ТОВ «ЖИТОМИРТЕПЛОМАШ», це підприємство знаходиться в Житомирському районі, в селі Березівка, вул. Кузнечна 8. Воно займається точно ж таким виробництвом опалювальної техніки, як і «АТЕМ», але з іншим керівництвом і штатом працівників.

2. ТОВ «Торговий дім АТЕМ» знаходиться в Житомирі, на території «АТЕМ-ФРАНК», займається оптовою і торгівлею в роздріб.

Підприємство «АТЕМ» виготовляє велику кількість димохідних котлів, турбо-котлів, газових конвекторів, бойлерів, пальників і т.д.

В склад виготовленої продукції входять:

- Житомир – 3;
- Житомир – 3В;
- Житомир – 9;
- Житомир – 10;
- Житомир – турбо.

Опишемо кілька найпопулярніших проектів заводу.

ЖИТОМИР – 3

«ЖИТОМИР – 3» найбільш за всіх користується популярністю, так як він має коефіцієнт корисної дії 94 %. Такий котел укомплектований модернізованою автоматикою італійського виробництва SIT Group. Під час виробництва «ЖИТОМИР – 3» використовується власна фірмова автоматична розробка, заслонка газоходу, яка надає можливість менше втрачати тепло. Також котел покритий антикорозійним алюмінієм в рідкому стані, що збільшує роки його експлуатації. На рис. 1.1 показано вигляд котла. Сертифікат типу наведено в Додатку А.

Рис.1.1 Котел «ЖИТОМИР-3»

ЖИТОМИР – 9

Котел під час опалювального процесу використовує газ та твердопаливне паливо, він збудований за зразком моделі «ЖИТОМИР-3», але поєднаний з твердопаливним. За рахунок того, що блоки опалення незалежні один від одного, це дозволяє при необхідності працювати на двох видах горючого одночасно.

Котел такого виду має коефіцієнт корисної дії 94 % , це відносить такий котел до преміум класу. При зниженні температури на вулиці потужність котла зростає і це призводить до посилення швидкості витягування димохідних газів, і тоді теплообмін починає працювати в покращеному режимі, забезпечуючи тим ефективну віддачу тепла в систему опалення. Сертифікати типу в Додатку Б. На рис.1.2 зображений візуальний вигляд техніки.

Рис.1.2.Котел «ЖИТОМИР-9»

ЖИТОМИР-ТУРБО

Підлоговий газовий котел з турбіною, комплектуваний автоматичною системою безпеки з газовим клапаном SIT 820 NOVA, така система дає змогу встановити в кімнаті терморегулятор, а він в свою чергу забезпечує максимально ефективний режим роботи котла. Котел має багато переваг, серед них стабільна робота в будь-яких погодних умовах, вивід продуктів горіння через зовнішню стіну приміщення. На рис.1.3. зображений приклад вигляду котла. Сертифікат типу в додатку В.

Рис.1.3 Котел «ЖИТОМИР-ТУРБО»

У виробництві котлів фірма «АТЕМ» задіє не тільки українські технології, а спирається також на європейські стандарти. Щоб бізнес в Україні зміг триматися на плаву довгу кількість років, потрібен не тільки український ринок, а й міжнародний. Тому продукція постачається за межі території України [45].

Для фінансового збагачення фірми, кожного року проводяться дистриб'юторські з'їзди. На таких заходах велика кількість майбутніх фірм дізнається всі переваги співробітництва з заводом ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК».

Що стосується фінансового обліку на підприємстві «АТЕМ», то він дає повну інформацію про облік активів та пасивів. Складається фінансовий звіт по результатам бухгалтерського обліку. Так як підприємство займається виробництвом твердопаливних та газових котлів, обороти коштів знаходяться в межах від 100 тис. грн до 15 млн. грн і більше. Проаналізувавши фінансовий звіт, можна відокремити певні статті, в яких найбільших відсоток, що знаходиться на балансі підприємства, це основні засоби, запаси, виробничі запаси та готівка. Додаток Г.

Якщо говорити про управлінський облік, то в ньому подана вся інформація про внутрішній стан підприємства. Такий облік існує для того, щоб керівництво підприємства змогло об'єктивно оцінити стан господарської діяльності. Звіт про внутрішній облік є комерційною таємницею. Але виходячи з поданої в ньому

інформації будується майбутній стратегічний план для отримання більшого прибутку.

1.2. Доходи як економічна категорія та об'єкт обліку і оподаткування

Доходи – це всі грошові надходження, які були отримані за певний період. Згідно з НП(С)БО 15, доходом рахується примноження активів чи мінімізація зобов'язань, що збагачує власний капітал (не враховуються внески осіб, які приймають участь у веденні господарської діяльності).

В бухгалтерському обліку можна виділити наступні показники доходів [42]:

- дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- інші операційні доходи;
- дохід від фінансової діяльності;
- інші доходи.

Дохід від реалізації продукції – сукупний дохід від постачання продукції, товарів та послуг без знижок, повернення проданих товарів та податку на додану вартість й акцизного збору [42].

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається вирахуванням з доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, що за договорами належать комітентам (принципалам тощо), та податків і зборів [42].

До складу інших операційних доходів включаються суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), зокрема [42]:

- дохід від операційної оренди активів;
- дохід від операційних курсових різниць;
- відшкодування раніше списаних активів;

- дохід від роялті, відсотків, отриманих на залишки коштів на поточних рахунках в банках, дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття тощо.

До складу фінансових доходів включаються дивіденди, відсотки та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій (крім доходів, які обліковуються за методом участі в капіталі) [42].

Інші доходи складаються з доходу від реалізації фінансових інвестицій, від неопераційних курсових різниць, доходів набутих під час ведення підприємницької діяльності [42].

Вище надана інформація про роялті, тому слід визначити термінологію – це виплата, що отримується як віддяка за використання чи надання права на використання авторськими правами на будь-які твори, записи на цифрових приладах, кінострічки, патенти на марки товарів, знаків (франшизи).

Що стосується доходів майбутніх періодів, то тут є свої нюанси, тому такі доходи відокремлені і обліковуються на рахунку 69 «Доходи майбутніх періодів», вони відносяться до класу «Поточні зобов'язання».

Щоб визначити фінансовий результат порівнюють доходи з витратами у звітному періоді. Також існують доходи, які отримуються у звітному періоді, але відносяться до доходів майбутніх періодів. Наприклад, аванси за оренду основних засобів, передплата за різні видання (журнали, газети), плата на майбутній період користуванням телефоном, гроші одержані від транспортних білетів, різних культурних заходів тощо.

Оподаткування доходів підприємства здійснюється відповідно до Податкового кодексу України. Ключовими податками, що сплачуються з доходу є податок на додану вартість та акцизний податок. Враховуючи, що підприємства з виробництва радіаторів та котлів центрального опалення не є платниками акцизного податку, основним податком для них лишається податок на додану вартість.

ПДВ відноситься до непрямих податків і додається до ціни товарів (наданих послуг, робіт), сплачується покупцем, але його відображення в обліку та перерахування до бюджету здійснюється продавцем, який в свою чергу є податковим агентом (юридична особа, підприємець або суб'єкт господарювання) [48].

Платниками податку являються всі особи, що реєструються чи вже зареєстровані як платник ПДВ; особи, які імпортують товари на територію України; особи, що ведуть спільну діяльність без утворення юридичної особи; особа, яка має в розпорядженні майно і веде облік ПДВ при веденні господарської діяльності пов'язаної з використанням цього майна, за допомогою укладених договорів для управління майном; особа, яка займається постачанням конфіскованого майна, скарбів, різних знахідок, майна, що немає господаря або майна за яким не повернулись внаслідок закінчення строку збереження, чи майно, яке переходить в спадок, тобто всі матеріальні речі, які відповідно до чинного законодавства переходять державі[48].

Об'єктом податку на додану вартість є здійсненні операції суб'єктами з постачання продукції (товарів, послуг) на митну територію України; імпорт та експорт товарів; наданням послуг міжнародного перевезення пасажирів, багажу або вантажів [48].

База оподаткування ПДВ – це вартість здійсненої господарської операції.

Ставка податку становить:

- 20 % - звичайна;
- 7% - у випадках постачання лікарських засобів;
- 0% - у випадках постачання палива для заправки повітряних суден та космічних кораблів, постачання продукції за межі території України.

Звітний період становить календарний місяць. Подача звітності відбувається протягом 20 календарних днів, що сліdkують за останнім календарним днем

податкового місяця, а сплата ПДВ відбувається протягом 10 календарних днів, що слідує за останнім днем строку для подання податкової декларації [48].

Висновки до розділу 1

1. Подано характеристику виробництва котлів центрального опалення та радіаторів на ТОВ «СП АТЕМ – ФРАНК». Встановлено, що ТОВ «СП АТЕМ – ФРАНК» - це спільне українсько – німецьке підприємство, яке бере свій початок ще з 1988 року і займається постачанням своєї продукції не тільки на територію України, а й в Молдову, Республіку Білорусь і Росію. Для виробництва своєї продукції фірма використовує, як і українські, так і міжнародні технології. Підприємство славиться своїми преміальними котлами, такими як «ЖИТОМИР-3», «ЖИТОМИР – 9» та «ЖИТОМИР-ТУРБО».

Для підвищення свого фінансового стану підприємство постійно покращує виробництво продукції, вводить і тестує новітні технології, налагоджує співпрацю із зарубіжними партнерами і переймає їх досвід роботи для своєї господарської діяльності.

2. Розкрито економічну категорію доходів з врахуванням положень НП(С)БО 15 «Доходи». Отож, доходи - це всі грошові надходження, які були отримані за певний період. Визначаються при множенні активів чи мінімізація зобов'язань, що збагачує власний капітал (не враховуються внески осіб, які приймають участь у веденні господарської діяльності).

3. Визначено, що доходи є одним з найважливіших об'єктів оподаткування. Ключовими податками, що сплачуються з доходу, є податок на додану вартість та акцизний податок. Враховуючи, що підприємства з виробництва радіаторів та котлів центрального опалення не є платниками акцизного податку, основним податком для них лишається податок на додану вартість.

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ТАУПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ЇХ ОПОДАТКУВАННЯ НА ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК»

2.1. Стан фінансового та управлінського обліку на ТОВ «СП АТЕМ -ФРАНК»

Для управління доходами ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК» зобов'язане організувати ефективну систему бухгалтерського обліку, особливо такі його важливі підсистеми як фінансовий та управлінський облік.

Фінансовий облік організовується в системі рахунків бухгалтерського обліку, записи здійснюються у відповідності до первинних документів, результати обліку узагальнюються у формах фінансової звітності.

Для обліку доходів підприємством використовуються рахунки класу 7 "Доходи і результати діяльності".

Записи на рахунках здійснюються за правилами: виникнення (збільшення, зростання) доходів відображається за кредитом разом із непрямими податками, зборами, що включені до ціни продажу, та за дебетом відображається сума непрямих податків, зборів. Закриття рахунку відбувається щомісячно шляхом списання його результату на рахунок 79 «Фінансові результати».

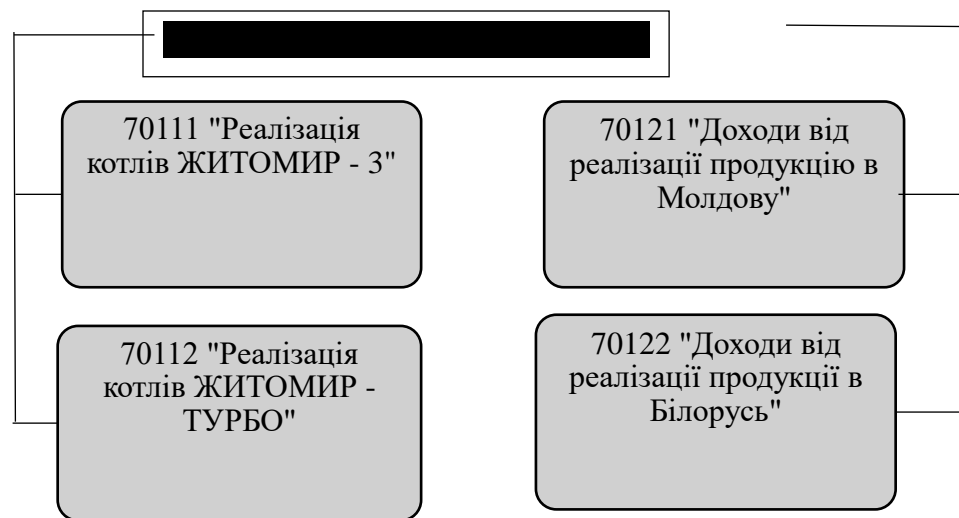
Облік доходів ведеться на субрахунках до рахунків класу 7: 70 "Доходи від реалізації", 71 "Інший операційний дохід", 72 "Дохід від участі в капіталі", 73 "Інші фінансові доходи", 74 "Інші доходи". На кожному з цих рахунків організовується детальна система аналітичного обліку [20].

ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК» використовує наступні субрахунки до рахунку 70 «Дохід від реалізації»:

– 701 «Дохід від реалізації готової продукції», а саме реалізація котлів центрального опалення та радіаторів

– 703 «Дохід від постачання робіт та послуг», а саме виконання робіт зі встановлення опалювальної техніки та надання послуг для налаштування проданої продукції.

Для формування детальної інформації про доходи від реалізації продукції підприємством використовується система аналітичних рахунків. Зокрема, важливим є виділення аналітичних рахунків за типами котлів, країнами та регіонами постачання готової продукції покупцям. Приклад побудови аналітичного обліку на ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК» наведено на рис. 2.1.

Рис. 2.1 Формування рахунків для аналітичного обліку доходів від реалізації продукції

Розглянемо в таблиці 2.1 кореспонденцію рахунків з бухгалтерського обліку визнання доходів та податкових зобов'язань з ПДВ за операціями з реалізації котлів різним постачальникам(з використанням аналітичних рахунків).

Таблиця 2.1

Кореспонденція рахунків з бухгалтерського обліку

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
<i>1. Процес реалізації (перша подія – відвантаження готової продукції покупцю)</i>				
1.1.	Визнано дохід від реалізації котла «Житомир - 3»	3621	7011	24000

Продовження таблиці 2.1

1.2.	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	701	6432	4000
1.3.	Зареєстровано податкову накладну в ЄРПН	6432	641/ПДВ	4000
1.4.	Отримано оплату від покупців із території Молдова (друга подія)	311	3621	24000
<i>2. Процес реалізації (перша подія – надходження попередньої оплати від покупця)</i>				
2.1.	Зараховано на поточний рахунок кошти, що надійшли як попередня оплата від покупця	311	681	24000
2.2.	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ, складено податкову накладну	6431	6432	4000
2.3	Зареєстровано податкову накладну в ЄРПН	6432	641/ПДВ	4000
2.4.	Відвантажено готову продукцію покупцю із території Білорусь (визнано дохід від реалізації котла «Житомир - Турбо»)	3622	701	24000
2.5.	Закрито розрахунки з ПДВ	701	6431	2000
2.6.	Закрито рахунки розрахунків	681	3622	12000

*Узагальнено за даними [20].

Основними первинними документами з обліку доходів є:

- ✓ Видаткові накладні;
- ✓ Товарно - транспортні накладні;
- ✓ Акт про надання товарів (послуг);
- ✓ Податкова накладна.

Результати облікового процесу доходів від реалізації узагальнюються у звітності. Зокрема, основною формою фінансової звітності, де формується доходи є «Звіт про фінансові результати».

«Звіт про фінансові результати» - це форма звітності № 2, яка містить інформацію про доходи, витрати, прибутки, збитки, загальний дохід на кінець звітного періоду.

Наповнення звіту про фінансові результати залежить від виду діяльності підприємства. Вона може бути звичайна, яка в свою чергу містить основну та іншу діяльність, фінансову й інвестиційну діяльність. Також у звіті відображують результати від надзвичайних подій (тобто це події або операції, які відбуваються на підприємстві зрідка і не вважаються звичайною діяльністю).

Звітним періодом для складання звіту про фінансові результати є календарний рік із 1 січня по 31 грудня включно [40].

Таким чином, можна сказати про те, що метою складання цього звіту є повне та достовірне розкриття інформації користувачам, що стосується фінансових результатів.

За даними фінансової звітності проводиться аналіз фінансового стану підприємства за такими напрямками:

- 1) Оцінка стану майна;
- 2) Оцінка стійкості фінансів;
- 3) Ліквідність підприємства;
- 4) Оцінка прибутковості.

Отже, проаналізуємо фінансовий стан ТОВ «СП АТЕМ -ФРАНК» на основі його фінансової звітності.

1) Проаналізуємо показники майнового стану (табл. 2.2). на основі форми 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (Додаток Г) та форми 5 «Примітки до фінансової звітності» (Додаток Г)

Таблиця 2.2

Показники майнового стану

Показник	Розрахунок (значення)	Висновок
1	2	3
Загальна сума коштів, якими може розпоряджатися підприємство	(Σ балансу, ф.1, р.1300)	На кінець звітного періоду загальна сума коштів зменшилась на 100 тис. грн, це означає, що майновий потенціал підприємства зменшився
	На початок з.п.: 51 180 На кінець з.п.: 51 080	
Коефіцієнт зносу ОЗ	Відношення зносу основних засобів до первісної вартості основних засобів, (ф.1, р.1012/ф.1, р.1011)	На початок звітного періоду частка зношених ОЗ менша на 0,08 ніж за звітний період. Позитивним є зменшення коефіцієнту.
	На початок з.п.: 0,58 На кінець з.п.: 0,66	
Коефіцієнт придатності ОЗ	Відношення залишкової вартості основних засобів до первісної вартості основних засобів, (ф.1, р.1010/ф.1, р.1011)	На початок звітного періоду частина ОЗ більш придатна для експлуатації в праці господарської діяльності

	<i>На початок з.п.:0,42</i> <i>На кінець з.п.:0,34</i>	
--	---	--

Продовження табл.2.2

1	2	3
Коефіцієнт оновлення	(відношення первісної вартості ОЗ за звітний період до первісної вартості ОЗ на кінець звітного періоду, ф.5,р.260(гр.5)/ф.1,р.1011(к.р.) <i>Значення: 0,3</i>	Саме таку частку становлять нові основні засоби по відношенню до наявних наприкінці звітного періоду
Коефіцієнт вибуття	Відношення первісної вартості ОЗ, що вибули за звітний період, до первісної вартості ОЗ,(ф.5р.260(гр.8)/ф.1р.1011(п.р.) <i>Значення: -</i>	Показує, яка частина вибула за звітний період
Частка основних засобів в активах	Відношення залишкової вартості ОЗ до загальної суми активів (ф.1р.1010/ф.1р.1300) <i>На початок з.п.:0,08</i> <i>На кінець з.п.:0,09</i>	Збільшення показника не сильно позитивна, але це можна виправити в майбутньому
Частка основних засобів в активах	Відношення залишкової вартості ОЗ до загальної суми активів (ф.1 р.1010/ф.1р.1300) <i>На початок з.п.:0,08</i> <i>На кінець з.п.:0,09</i>	Збільшення показника не сильно позитивна, але це можна виправити в майбутньому
Коефіцієнт мобільності активів	Співвідношення оборотних та необоротних активів п-ва (ф.1р.1195/ф.1р.1095) <i>На початок з.п.:9,02</i> <i>На кінець з.п.:7,69</i>	Бачимо, що рівень мобільності кращий на початок звітного періоду

2) Розглянемо показник фінансової стійкості в табл. 2.2, він показує на скільки підприємство залежить від зовнішніх спонсорів і його кредито- і платоспроможність.

Найважливіших із показників, вважається коефіцієнт автономії, адже він показує частку задіяних власних коштів в господарську діяльність.

Таблиця 2.2

Показники фінансової стійкості підприємства

Показник	Розрахунок(значення)	Висновок
1	2	3
Коефіцієнт автономії	Відношення власного капіталу підприємства до підсумку балансу(ф.1р.1495/ф.1р.1900)	Нормативне значення >0,5, і це означає питому вагу власного капіталу в загальній сумі ОЗ
	На початок з.п.:0,65 На кінець з.п.:0,97	
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	Відношення власного капіталу до приєданого капіталу (ф.1р.1495/(р.1595 + р.1695 + р.1700))	Показує скільки одиниць власних коштів припадає на кожну одиницю позикових і залучених Нормативне значення >1
	На початок з.п.:1,8 На кінець з.п.:31,04	
Коефіцієнт фінансової стійкості	Відношення суми власного капіталу і довгострокових зобов'язань до суми балансу(ф.1(р.1495 + р.1595) /ф.1р.1900)	Таку частку активів підприємство здатне фінансувати за рахунок власного капіталу і капіталу, залученого на довгостроковій основі
	На початок з.п.:0,65 На кінець з.п.:0,97	
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Відношення власного оборотного капіталу п-ва до власних джерел фінансування(ф.1(р.1195- р.1695)/ф.1 р.1495)	Така частина власного оборотного капіталу перебуває в обороті
	На початок з.п.:0,8 На кінець з.п.:0,88	
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	Відношення власного оборотного капіталу п-ва до оборотних активів(ф.1(р.1195- р.1695)/ф.1 р.1195)	Рівень фінансування оборотних активів за рахунок довгострокових джерел фінансових ресурсів становить таке значення
	На початок з.п.:0,6 На кінець з.п.:0,96	

3) Ступінь ліквідності підприємства визначаємо за допомогою різних показників в таблиці 2.3. Найчастіше підприємства в господарській діяльності мають

незначну суму власних коштів, що може збільшити рівень ліквідності підприємства. Так як цей показник транслює на скільки підприємство може покрити понесені збитки.

Таблиця 2.3

Показники ліквідності підприємства

Показник	Розрахунок(значення)	Висновок
1	2	3
Коефіцієнт покриття	Відношення оборотних активів (ф.1р.1195/ф.1р.1695) <i>Значення на кінець з.п.:28,4</i>	Значення показує достатність ресурсів. Нормативне значення >1,5-2,5
Коефіцієнт швидкої ліквідності	Відношення ліквідних оборотних активів до поточних зобов'язань п-ва(ф.1(р.1195-р.1100-р.1110))/ф.1р.1695) <i>Значення на кінець з.п.:18,4</i>	Показує платіжні можливості п-ва щодо сплати поточних зобов'язань. Нормативне значення >0,6-0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Відношення грошових засобів та їхніх еквівалентів і поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань(ф.1(р.1160+р.1165)/ф.1р.1695) <i>Значення на кінець з.п.:14,01</i>	Показує, яка частина боргів підприємства може бути сплачена негайно. Нормативне значення>0,2-0,35

4) Оцінка прибутковості в таблиці 2.4, з використанням форми 2 «Звіт про рух грошових коштів» (Додаток Д). Проектує на скільки ефективно веде свою діяльність підприємство ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК»

Таблиця 2.4

Показники прибутковості підприємства

Показник	Розрахунок(значення)	Висновок
1	2	3
Рентабельність капіталу	Відношення чистого прибутку до середньорічної вартості капіталу(ф.2р.2350/ф.1(р.1300(гр 3)+р.1300(гр.4))/2	Свідчить на скільки ефективно використання всього майна підприємства

	Значення:4,43	
Рентабельність власного капіталу	Відношення чистого прибутку до середньорічної вартості власного капіталу(ф.2р.2350/ф.1(р.1495(гр.3)+р.1495(гр.4))/2	Показує ефективність використання власного капіталу
	Значення:0,16	

Продовження табл. 2.5

1	2	3
Рентабельність реалізованої продукції	Відношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції (ф.2р.2090/ф.2р.2050) Значення:0,36	Показує ефективність виробництва і реалізації продукції підприємства
Рентабельність продажу	Відношення чистого прибутку до чистої виручки від реалізації(ф.2р.2350/ф.2р.2000) Значення:0,20	Показник, який показує, скільки прибутку припадає на одиницю реалізованої продукції
Рентабельність господарської діяльності	Відношення чистого прибутку до витрат господарської діяльності(ф.2р.2350/ф.2р.(2050+2130+2150+2180+2250+2255+2270+2300)) Значення:0,14	Характеризує ефективність здійснення господарської діяльності підприємства[64]

Управлінський облік на підприємстві здійснюється за допомогою збору та аналізу даних, які є основою для прийняття менеджментом та керівництвом подальших дій в господарській діяльності, що призведе до отримання оптимального прибутку.

Такий облік не регулюються законодавством і немає чіпких методів ведення. Управлінський облік в основному займається контролем діяльності підприємства та плануванням подальшого ведення господарської діяльності. На підприємстві ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК» управлінським обліком займається фінансовий директор заводу. В його обов'язки входить планування обліку звітного періоду, контроль витрат по підрозділам виробництва та планування майбутнього результату діяльності.

2.2. Діагностика та шляхи оптимізації оподаткування доходів на ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК»

Податок – це обов’язковий платіж фізичних та юридичних осіб. Податки – це грошове збагачення державної казни, яким держава користується для досягнення ефективного виконання плану бюджету України. Відповідно чим більше закладено видатків у бюджет, тим більше потрібно сплачувати податки. Адже саме сплата громадян дає змогу виділяти кошти на певні проекти і виплати.

Наразі в Україні податкову систему регулює тільки Податковий кодекс України. Він піддається щорічним змінам, а виникає потрібність в цих реформах через те, що державі не вистачає грошових збагачень від сплати податків, тому розміри податків і об’єкти, на які нараховуються ці податки, постійно змінюються. Оподаткування відбувається за двома формами: спрощена та загальна. Спрощену систему держава запровадила для малого бізнесу, щоб надати підтримку зі своєї сторони. Сплачується платниками єдиний внесок щомісячно, або єдиний соціальний внесок, це залежить до якої групи спрощеної системи відноситься фізична особа. Таких груп існує чотири.

Підприємство «АТЕМ» використовує загальну систему оподаткування. Розглянемо всі податки, які сплачує підприємство:

- Податок на доходи фізичних осіб – 18%;
- Військовий збір – 1,5% (був введений 3 серпня 2014 року, як тимчасовий збір, але в зв’язку з не примиренням сторін держав, сплачується й сьогодні);
- Єдиний соціальний внесок, він в загальну систему оподаткування не входить, але є не менш важливим – складає 22% від чистого доходу, але сума не повинна бути менше ніж 22% від мінімальної заробітної плати. (Цей податок потрібно сплачувати обов’язково, незалежно від прибутку чи збитку підприємства).
- ПДВ- 20 % (в окремих випадках 7%, 0%)
- Податок на прибуток – 18% [48].

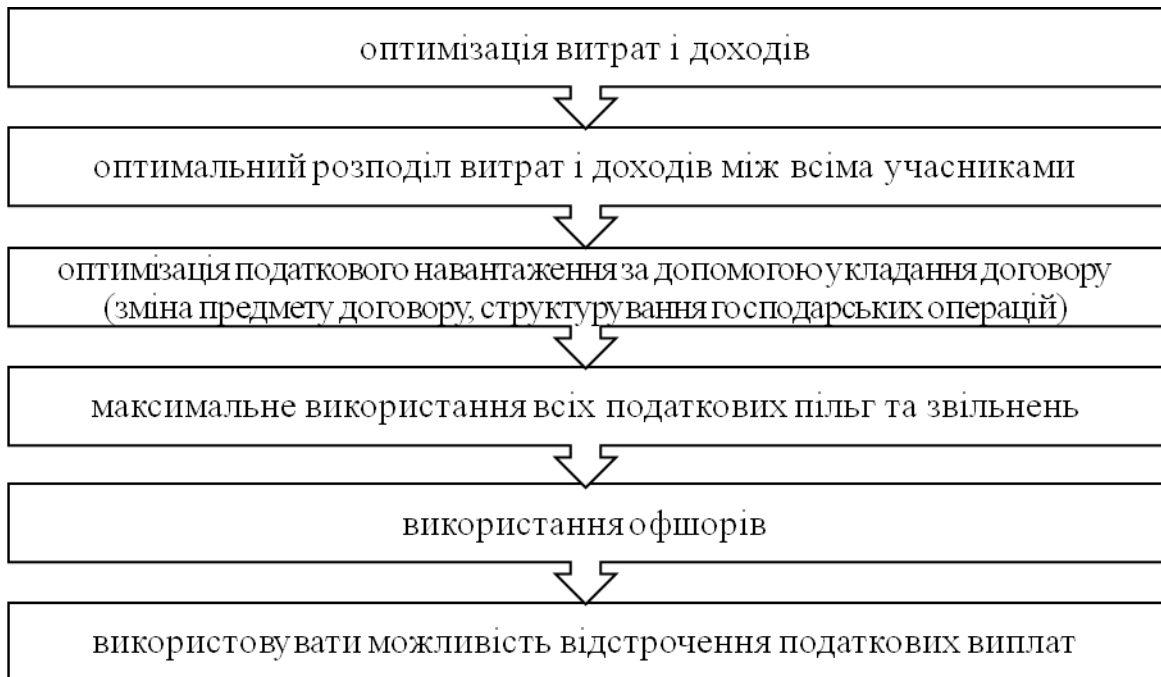
Так як ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК» є платником ПДВ, підставою для нарахування та відображення в обліку податку на додану вартість є податкова накладна. При здійсненні операцій з постачання товарів/послуг, підприємство, тобто продавець має надати покупцю податкову накладну. Цей документ реєструється в Єдиному реєстрі податкових накладних та подається в електронному вигляді на протязі 15 календарних днів після дати її створення. В основному цей документ надається покупцеві при постійному постачанні продукції одержувачу.

Що стосується оптимізації шляхів оподаткування. Вона використовується фірмою «АТЕМ» для мінімізації податкових платежів та для отримання максимального прибутку підприємством.

В результаті податкового планування підприємство досліджує господарські операції, моделює результат їх проведення і робить висновок, що саме потрібно зробити, щоб мінімізувати податки.

Мінімізація податкових платежів відбувається відповідно до чинного законодавства, а не ухилянням від сплати податків, як це практикують більшість підприємств.

Розглянемо, які методи потрібно застосовувати для оптимізації оподаткування відповідного до чинного законодавства (рис.2.1)

Рис.2.1. Методи забезпечення оптимізації оподаткування

Це не весь перелік рекомендацій, які можна застосовувати для здобуття ефективного досягнення податкової оптимізації. Зміст методів змінюється відповідно до кожного підприємства в індивідуальній формі. Залежить це від форми власності, правової організації, виду виробничої діяльності, розміру підприємства, від кількості можливо наявних дочірніх підприємства від іншого.

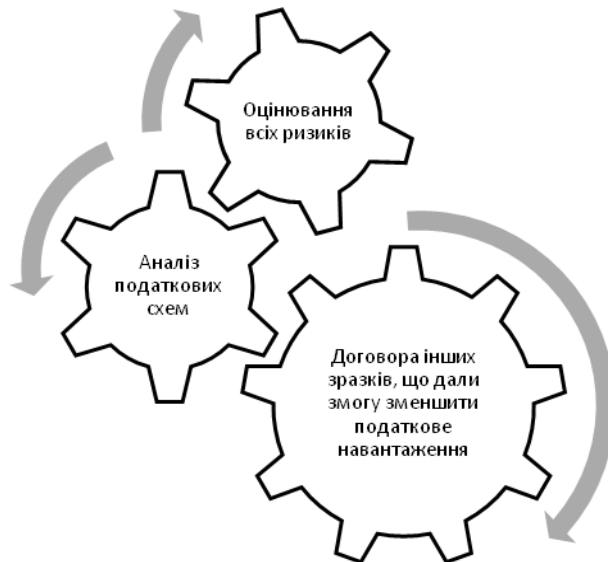
Згідно зі статтею «Операція «Податкова оптимізація» юридичні грані» Наталі Аброзяк в книзі «Податкові оптимізації» визначено, що саме податкові органи та суди бачать в діях підприємців при дослідженні податкової системи:

- безтоварні операції і фіктивні правочини;
- ділова мета і розумна економічна обґрунтованість;
- принцип «розумної обережності і обачності» [2].

Керівництво підприємства «АТЕМ» розуміє, якщо вони будуть зменшувати податкове навантаження на певну господарську операцію, цим вони можуть збільшити платежі податків в інших сферах їхньої діяльності. Тому проводиться детальний аналіз Податкового кодексу України, цей документ має низку прогалин через те, що в податкову систему кожного року вносять зміни. Керівництво має

уважніше контролювати такі моменти, щоб мати змогу скористатися недосконалим податковим адмініструванням. Також держава надає підприємствам привілеї та податкові пільги, які потрібно знати, щоб застосувати при сплаті податків.

В штаті аналізованого підприємства є економісти та бухгалтера, які безпосередньо займаються податковим плануванням. Так як підприємство займається виробництвом котлів центрального опалення та радіаторів, то розглядається варіант купувати комплектуючі матеріали без нарахування ПДВ. Також підприємство використовує кілька низькоподаткових суб'єктів. Розглянемо, що ще було задіяно для досягнення ефективності податкового планування на рис. 2.2.

Рис 2.2. Заходи оптимізації оподаткування

Ще одним завданням при оптимізації оподаткування є контроль всіх платежів в фіскальну службу, щоб не допустити накладання штрафу. Тому ще раз наголосимо, що найкраще для підприємства - це повний аналіз всіх взаємозв'язків з юридичними, фізичними особами та з державою, що дасть змогу максимально ефективно вести господарську діяльність.

Висновки до розділу 2

1. Розкрито інформацію про порядок організації фінансового обліку доходів на ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК». Наведено систему рахунків бухгалтерського обліку доходів, визначено первинні документи, охарактеризовану фінансову звітність в сфері доходів.

2. Проаналізовано фінансовий стан ТОВ «СП АТЕМ -ФРАНК» з використанням різних показників. За його результатами встановлено, що майновий потенціал на кінець звітного періоду зменшився на 100 тис. грн. Відбулось це через те, що верстати для виготовлення котлів піддалися значному зносу, це зазначено в збільшення коефіцієнту частки зношення основних засобів.

Вивчивши показники фінансової стійкості, варто зазначити, що питома вага власного капіталу становить на кінець звітного періоду 0,92, це на 0,32 більше за показник на початок звітного періоду. Причиною цьому стало збільшення залучених власних коштів. Такий хід керівництва фірми «АТЕМ» дав змогу збільшити оборотний капітал, що в свою чергу збільшує рівень фінансової стійкості.

Показники ліквідності підприємства на кінець звітного періоду показали, що фірма має достатні ресурси для покриття боргів та поточних зобов'язань. Що стосується показників прибутковості підприємства, то найбільшим показником є рентабельність власного капіталу, в той час, коли всі інші показники є в нормі.

Отже, запровадження постійного аналізу фінансового стану дав би змогу багатьом підприємствам уникнути банкрутства. Так як сподівання на інтуїтивні рішення щодо ведення господарської діяльності не є запорукою успіху.

3. Здійснено діагностику системи оподаткування ТОВ «СП АТЕМ -ФРАНК» та визначено шляхи її оптимізації. Встановлено, що на підприємстві використовується загальна податкова система. Зроблено висновок, що оптимізація оподаткування допоможе збільшити прибуток. Для цього потрібно не ухилятися від сплати податків, а навпаки детальніше вивчати законодавство податкової системи.

Зазначено, що варто посилити контроль податкових платежів, щоб уникнути фіскальних штрафів і користуватися державними привілеями. Розглянуто податкову накладну як підставу для обліку ПДВ.

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА МОДЕЛІ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК» В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

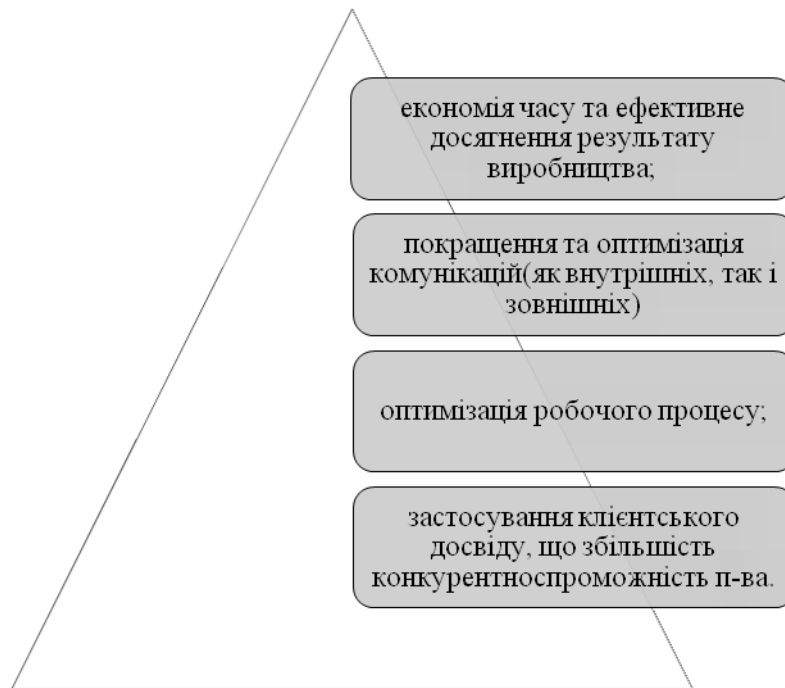
3.1. Особливості організації обліку на ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК» в умовах діджиталізації

Діджиталізація – це простими словами осучаснення, відбувається воно через прогресування навколишнього світу і зміни робочих процесів. На сьогоднішній день вже було запроваджено таку кількість новітніх технологій, що ми просто не встигаємо за цими тенденціями. Розвиваються всі галузі, від виробництва за допомогою автоматизованих технологій та до ведення діяльності на одній території, а керуванням процесів з іншого континенту. Та бухгалтерський облік на підприємствах залишається обов’язковим і незмінним, тільки асоціюється ще з 90-х з великою купою документації і нечисленними годинами, які присвячуються розрахункам господарських операцій[23].

Це стереотип, який давно залишається в минулому. В міжнародних визначеннях обліковець має бути комунікабельним, крокувати в ногу з сучасним світом, бути технічним експертом.

За Концепцією розвитку цифрової економіки України передбачено перехід економічних та облікових дій на електронну базу. Саме такі заходи зможуть спростити діяльність підприємств[17].

Наведемо приклади переваг діджиталізації підприємства на рис.3.1

Рис. 3.1 Переваги діджиталізації бізнесу

Фірма «АТЕМ» в своїй діяльності використовує «ІС:Підприємство» для обліку господарських операцій. Хоча у штаті на сьогоднішній день, працюють бухгалтера з великим досвідом, які використовували ще паперовий стиль ведення обліку, але вони не уступають молодому поколінню. Для інформативного збагачення бухгалтерів підприємства «АТЕМ», переплачуються журнали в електронному виді та оплачуються курси для підвищення кваліфікації.

Наведемо, особливості обліку в умовах діджиталізації:

- використання нових платформ для ведення обліку, таких як MASTER:Бухгалтерія;
- використання електронного цифрового підпису;
- здобуття інформації за допомогою онлайн курсів та отримання відповідних сертифікатів підвищення кваліфікації.

В умовах жорсткого карантину підприємство змушене було свою діяльність призупинити, а бухгалтери ще деякий час працювали з системою Bitrix24 в умовах віддаленої роботи.

Платформа MASTER:Бухгалтерія є українською розробкою фірми IT-Enterprise від вересня 2017 року. Ця компанія вже 30 років займається запровадженням концепції ведення бізнесу на цифрових платформах. Послугами компанії користуються багато фірм та установ, як в приватному секторі так і в державному.

Програмним продуктам компанії IT-Enterprise довіряють завдяки багаторічному досвіду роботи, розробленим інформативним кейсам, професіоналам в штаті компанії. Ще однією перевагою платформи є проаналізовані запити користувачів та умов сучасного світу. MASTER: Бухгалтерія містить в собі всі інструменти для ведення бізнесу, групування звітів, доступ до інтернет сервісу та різних необхідних дій. Підприємство «АТЕМ» тільки в 2020 році почало користуватися такою цифровою системою і не встигло скористатися всіма перевагами розробки, але будемо сподіватися, що співробітництво принесе тільки позитивні плоди.

Що стосується введення системи Vitrix24, то застосовується вона не тільки в облікових діях. Вона існує для ПК та мобільних платформ, це дає змогу користуватися всім привілеями програми і без застосування комп'ютерних систем. В чому полягає робота такої програми:

- ✓ об'єднання в одній базі всіх співробітників підприємства з додатковою інформацією (номери телефонів, адреса електронної пошти, день народження, сімейний стан, кількість дітей та інше) при необхідності;
- ✓ можливість робити конференції в онлайн режимі з телефону чи комп'ютеру в будь-якій частині території заводу чи навіть з будь-якої частини світу;
- ✓ постановка завдань, в яких зазначені виконавці, інформація для виконання завдань та строки виконання;
- ✓ можливість робити звіти по всім сферам діяльності(облікової, управлінської, податкової і т.д.)
- ✓ постановка планів для виконання на протязі різних періодів(це є вид преміального нарахування заробітної плати, що застосовується на підприємстві «АТЕМ» та інше.

А ось цифровий електронний підпис застосовується на заводі ще з 2017 року, в основному для документів, що відправлені в форматі онлайн та для банківських рішень. Він є тільки у генерального директора підприємства. Такий підпис дає змогу економити час на присутності в тому чи іншому місці.

XXI століття вносить багато змін в бізнес України. Особливо важко фірмам, які звикли використовувати стару систему ведення господарської діяльності. Саме карантинні заходи зіграли свою роль і показали, які підприємства можуть бути достатньо гнучкими та мобільними, а які змушені закривати свою діяльність назавжди чи на певний період для того, щоб модернізувати свій бізнес і осучаснити. Завдяки кваліфікованим співробітникам ТОВ «СП АТЕМ – ФРАНК» займається своєю діяльністю і далі, звісно несучи при цьому певні збитки, такі як втрата постійного збуту продукції, скорочення штату робітників та втрата преміальних виплат від перевиконання плану виробництва.

3.2. Модель облікової політики ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК» як основа прийняття управлінських рішень

Облікова політика створюється разом із зародженням підприємства. Містить в собі правила для подачі та складання фінансової звітності, має вплив на ведення обліку, визначає взаємодії з об'єктами.

Облікова політика підприємства повинна розкривати детальну інформацію для користувачів, щоб вони мали змогу проаналізувати способи звітності і вчасно отримувати дані про зміни в господарській діяльності підприємства.

На зміст облікової політики впливає форма власності підприємства, чим займається підприємство, наявність структурних підрозділів, який штат, наявність додаткових (дочірніх) фірм у власності господарства, система оподаткування

залежно від виду діяльності, особливості розрахунків з покупцями та постачальниками, законодавство та інше.

ТОВ СП «АТЕМ – ФРАНК» використовує облікову політику від 12 січня 2015 року. Додаток Є

З 2015 року вона є не змінною та складеною на основі вимог Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. № 996-XIV, Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених наказами Мінфіну України, інших нормативних актів, маючи право вибору облікової політики з метою дотримання підприємством єдиної методики відображення в бухгалтерському обліку і звітності господарських операцій та порядку оцінки об'єктів обліку.

Здебільшого підприємства використовують стандартний зразок облікової політики і не приділяють великого значення змісту складових, а має бути навпаки, так як облікова політика може бути інструментом, що змогла би забезпечити вільні дії суб'єктів господарювання. Це не означає, що підприємство повинно кожного року створювати нове розпорядження щодо облікової політики, але зі змінами в законодавстві і безпосередньо в діяльності підприємства, слід коригувати зміст облікової політики.

Перше, що потрібно зробити, - це оновити складові змісту політики.

Розглянемо варіанти, що має містити удосконалена модель облікової політики:

- чітке розмежування активів. Грошові(монетарні) або змішані активи повинні бути відокремленими, це дасть змогу проаналізувати достовірно ліквідність підприємства;

- визначити об'єкти інвентаризації та строки її проведення;

- перелік статей, які мають відповідати за калькуляцію на виробництві;

- погашення дебіторської заборгованості може поділятися за строком виконання для того, щоб забезпечити платоспроможність фірми;

- періодичність виплат, які відбуваються з прибутку підприємства для державних та комунальних установ;
- запровадження МСФБО для уточнення деяких моментів з НПСБО;
- створити резерв сумнівних боргів зі строками погашення;
- до складу грошових коштів включити окремі субрахунки розрахунків з банками та для електронних грошей;
- розділити витрати по окремим субрахункам, що дасть змогу детальніше контролювати цей процес;
- вказати, яка цифрова платформа використовується для бухгалтерського обліку;
- в пункті про малоцінні активи вказати не тільки, яким строком застосовуються, а й до якої суми мають бути(до 20 000 грн);
- чітке розмежування доходів від реалізації продукції, товарі, послуг (можливий перелік та склад доходів);
- методи оцінки доходів (метод завершеності та рівномірності нарахування).

Для ще більшого висвітлення складових, потрібно проаналізувати примітки до фінансової звітності та управлінський звіт, саме такі форми звітності детальніше інформують про діяльність підприємства.

Керівник підприємства разом з менеджерами, економістами та бухгалтерами мають розробити доцільні внутрішні нормативні документи, які будуть міцним фундаментом для оптимізації діяльності фірми та виробництва.

Розглянемо, що має зробити керівництво та менеджмент фірми, щоб удосконалити облікову політику на рис.3.1.

Рис.3.1 Методи удосконалення облікової політики

Аналіз облікової політики можна проводити не рідше одного разу в рік, це дасть змогу прослідкувати за змінами в Методичних рекомендаціях. Якщо облікова політика буде змінена на основі чинного законодавства і буде прослідковано користування цим наказом, то можна досягнути ефективного ведення операційної діяльності спираючись на індивідуальні аспекти в господарстві.

Запропонована модель облікової політики зможе вдосконалити ведення господарської діяльності, докладніше надавати інформацію про проведені операціям, дасть змогу дотримуватись єдиних методів ведення фінансового та управлінського обліку, дасть достовірну інформацію про фінансовий стан та результати виробничої діяльності, буде відповідати чинному законодавству (в т.ч. НПСБО, МСБО/МСФЗ та ПКУ), допоможе налаштувати ефективність документообігу.

Висновок до розділу 3

1. Визначено особливості організації обліку на підприємстві «АТЕМ» в умовах діджиталізації, які допомагають розвивати свою господарську діяльність.

В час пандемії для захисту працівників використовується віддалена система роботи через відміну всіх запланованих дистриб'юторських з'їздів та подій, пов'язані з розширенням бізнесу, підприємство мусить користуватися цифровими інструментами комунікації з для вирішення поставлених питань.

Так як на сьогоднішній день підприємствам для того, щоб бути на плаву, потрібно використовувати максимально ефективно свій робочий час, своєчасно інформувати співробітників та полегшити господарську діяльність різними способами, потрібно користуватися різними цифровими платформами. Відображено, які саме в цифрових програмах застосовують допоміжні інструменти:

- групування звітності;
- посилання на різні допоміжні інформативні ресурси;
- планування завдань;
- конференції за допомогою відео зв'язку;
- розрахункові інструменти.

Детально розглянуто дві платформи MASTER:Бухгалтерія та Vitrix24, тому що застосування цих програм є в новинку для господарської діяльності підприємства і потребують детальнішого вивчення.

2. Запропоновано модель облікової політики ТОВ «СП АТЕМ – ФРАНК», яка дасть змогу вести господарську діяльність підпорядковану під власне виробництво. Облікову політику підприємство запроваджує при створенні фірми, але в основному склад такого наказу є стандартизований під один зразок. Але індивідуальна розробка облікової політики допоможе вести господарську діяльність з правильними послідами.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дослідження обґрунтовано теоретичні, організаційні та методичні основи фінансового та управлінського обліку доходів та їх оподаткування, а також розроблено практичні рекомендації щодо створення моделі облікової політики для ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК». Дослідження дозволило зробити наступні висновки.

Виробництво котлів центрального опалення та радіаторів є найголовнішою діяльністю підприємства і має найбільший вплив на побудову системи обліку та оподаткування. Значні обороти грошових коштів відбуваються за рахунок реалізації продукції та закупівлі матеріалу для виробництва техніки.

Визначено, що дохід – це грошове збагачення, яке переважає над витратами, понесеними при веденні господарської діяльності. Також дохід є об'єктом оподаткування. Існують різні види доходу: від операційної діяльності та інші доходи. Доходи від операційної діяльності включають надходження коштів від продажу товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

Дослідження фінансового стану підприємства за основними показниками дозволило виявити, що значний вклад власних коштів на кінець звітної періоду зміг нормалізувати діяльність підприємства. Також, за рахунок використання застарілих верстатів для виробництва котлів та радіаторів прослідковується велике зношування основних засобів. Зроблено висновок, що такий вид аналізу дасть змогу завчасно завадити банкрутству підприємства і зрозуміти в якому руслі рухатись, щоб отримати максимум прибутку.

Для фінансового обліку доходів використовуються рахунок 70 «Доходи від реалізації». Управлінський облік на підприємстві проводить менеджмент та бухгалтерський апарат підприємства, для досягнення максимального прибутку та поставлених цілей, з використанням аналізу та обробки детальної інформації щодо ведення господарських операцій.

При аналізі шляхів оптимізації податків на підприємстві ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК» визначено, якими методами користується менеджмент господарства для мінімізації податків та збільшення прибутку. До них входять:

- аналіз чинного законодавства, так як воно змінюється кожного року;
- створення договорів інших зразків, які допоможуть мінімізувати податкове навантаження;

Виявлені особливості діджиталізації показали, якими цифровими платформами користується керівництво, бухгалтерія та штат співробітників у цілому для ефективного ведення бізнесу. Зазначено використання нових платформ, які в подальшому можуть стати невід'ємною частиною інструментів для господарської діяльності. Хоча підприємство «АТЕМ» веде свою діяльність ще з 90-х років, це не перешкоджає користуватися всіма благами сучасного світу в господарській діяльності. Менеджмент фірми постійно інформує керівництво про різні цифрові платформи, які допоможуть спростити ведення бізнесу.

Запропонована модель облікової політики дозволяє вдосконалити ведення фінансового та управлінського обліку, детально розкриє інформацію по проведеним господарським операціям. Буде відповідати чинному законодавству, що дасть можливість скористатися новими реформами.

Завданням магістерської роботи було запропонувати модель облікової політики. Чомусь підприємства не роблять великі ставки на облікову політику, а потрібно б було навпаки. Адже наказ про облікову політику - один із найперших документів, який створюється при започаткуванні підприємства.

Отже, робота над кваліфікаційною роботою дала можливість вдосконалити теоретичні знання, закріпити практичні навички та зробити власне дослідження для вдосконалення господарської діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств: Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Київ: Знання-Прес, 2009. 299 с.
2. Амброзяк Н., Операція Податкова оптимізація юридичні грані: книга Податкові оптимізації. С. 3-8
3. Барановська Т.В. Облікова політика підприємств в Україні: теорія і практика: дис.канд. екон. наук. Житомир, 2004. 282 с.
4. Бухгалтерський облік в Україні: нормативно-практичні матеріали. Львів : Нац. університет «Львівська політехніка», «Інтелект-захід», 2001. 728 с.
5. Бець М.Т., Клим Н.М., Оптимізація податкового планування на підприємствах України: навч.збірник, 2007. 200 с.
6. Белоусова І. Проблеми впровадження управлінського обліку на підприємствах, навч. посібник. 2005. № 5. С. 30-34
7. Бідюк О.О., Шара Є.Ю. Облік і звітність в оподаткуванні: навч. посібник, Київ : Центр учбов. л-ри, 2012. 495 с.
8. Безверхий К. В., Бочуля Т.В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні :монографія, Київ : Центр учб. літ., 2014. 184 с.
9. Бодня Т. Податки допоможуть підняти зарплати і пенсії, *Урядовий кур'єр : газета центральних органів викон. влади України*. 2014. N 12. С. 5
10. Войтенко Т. Визнання доходу за МСФЗ 15: ключові моменти. *Податки & бухоблік*. 2019. № 91. URL.: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2019/november/issue-91/article-105334.html>
11. Гаврилюк В. П. Доходи в системі обліково-аналітичного забезпечення підприємств. *Міжнародний науково-виробничий Журнал*. 2007. Випуск 12. с. 113-117

12. Грабова Н. М., Добровський В.М. Бухгалтерський облік у торгівлі: навч. посібник. Київ : А.С.К., 2004. 794 с.
13. Губені, Ю. Е. Підприємництво: навч. посібник. Львів: Українські технології, 2012. 568 с.
14. Дмитренко А.В. Податковий облік: курс лекцій. Полтава: ПолтНТУ . – 2017. 220 с.
15. Дробязко С. І., Козир Т. М., Холод С.Б. Облік та оподаткування підприємств малого бізнесу : навч. посібник, Київ : Центр учбової літератури, 2012. 413 с.
16. Засадна Х. О. Бухгалтерський облік основних господарських операцій у програмі 1С: Бухгалтерія 7.7.: навч. посібник, Київ: ЦУЛ, 2010.238 с.
17. Закон України «Про інформацію» № 2658-ХІІ від 02.10.92.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
18. Бондар М.І., [та ін.] Звітність підприємства : підручник для ВНЗ. Київ: 2015. 570 с.
19. Іващенко В.І., Болюх М.А. Економічний аналіз господарської діяльності: навч. посібник. Київ: ЗАТ «Неглава», 2010. 204 с.
20. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. №291 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
21. Іщенко Я.П. Нормативне регулювання формування та обліку власного капіталу в товариствах з обмеженою відповідальністю, Бухгалтерський облік, оподаткування та контроль в умовах міжнародної економічної інтеграції: збірник тез доповідей всеукр. наук. Київ: НУБіП України. 2019. 343 с.
22. Кім Ю.Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення. Київ: Центр навчальної літератури. 600 с. URL.: https://pidru4niki.com/1278021263610/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/buhgalterskiy_ta_podatkoviy_oblik_pervinni_dokumenti_ta_poryadok_yih_zapovnnennya

23. Коба О.В. Бухгалтерський облік: навч. посібник для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Полтава. 2017. 267 с.
24. Кравченко Д. Рух коштів на ПДВ-рахунку: як відобразити в бухгалтерському обліку. *Податки & бухоблік*. 2018. № 82. URL.: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/october/issue-82/article-39867.html>
25. Крупяк Т.П. Аналіз інформаційних потреб підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 1. 227 с.
26. Лазерник Л.Л., Діджиталізація економічних відносин як фактор удосконалення бізнес-процесів підприємств. *Економічний вісник: Університет ДФС України*. 2018. С. 69-74
27. Лебедик Г.В. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навч. посібник. Полтава. 2018. 142 с.
28. Лебедик Г.В. Облік міжнародних операцій: навчальний посібник. Полтава. 2019. 148 с.
29. Легостаєва О.О., Матвейченко О.І. Впровадження ефективного податкового планування на підприємстві, Теорії мікро- та макроекономіки :зб. наук. праць. Київ, 2011. Вип. 37. С. 198–204
30. Лучко М.Р. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 252 с.
31. Мадзігон, В. М. Підприємництво: причини виникнення і форми існування, підготовка молоді до підприємницької діяльності. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. N 7. С. 3 – 12
32. Матковський С.О., Вдовин М.Л. Бізнес-статистика: навч. посібник. Київ. 2016. 279 с.
33. Малюга Н. М. Наукові дослідження в бухгалтерському обліку : навч. посібник. Н. М. Малюга [та ін.] ; ред. Ф. Ф. Бутинець. Житомир : Рута, 2003. 476 с.
34. Махінчук В. Підприємництво як об'єкт приватноправового регулювання. *Право України : наук.-практ. фахове видання*. 2013. N 8

35. Мельник, В. М. Оподаткування підприємницької діяльності: навч. посібник .Київ: Кондор, 2003. 142 с.
36. Міжнародні стандарти фінансової звітності для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП) : практич. посібник. Київ: Центр учб. літ., 2015. 226 с.
37. Міжнародний стандарт фінансової звітності (МСФЗ) МСФЗ 18 «Дохід». Миколаїв: Перспектива, 1994. 136 с.
38. Мороз Ю.Ю. Обліково-інформаційна система моніторингу економічного потенціалу підприємства: монографія. Житомир: ПП "Рута". 2011. 352 с.
39. Назарова І.Я., Муравський В.В. Інформаційні системи та автоматизоване робоче місце бухгалтера: навчальний посібник. Тернопіль: Крок, 2016. 301 с.
40. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
41. Ніколаєва В. Р. Економічна сутність і зміст категорії "дохід підприємства". *Облік і фінанси АПК*. 2009. № 3. С. 90-92
42. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Мінфіну від 29.11.99 р. № 290.URL: <https://kodeksy.com.ua/buh/psbo/15.htm>
43. Онищенко В. О. Облік у зарубіжних країнах : підручник для внз. Київ. : Центр учб. літ., 2015. 576 с.
44. Орицин, Т. М. Оптимізація податкового навантаження підприємства: теоретичний та методичний аспекти. *Економіка та держава*. 2019. N 4. С. 58-62
45. Офіційний веб - портал ТОВ «СП АТЕМ - ФРАНК» . URL: <https://atem.ua/>
46. Павловська О.В. Удосконалення методів аналізу фінансового стану підприємств. *Фінанси України*. 2010. №11. С. 54-60.

47. Подолянчук О.А. Податок на додану вартість: сутність та стан первинного обліку. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 1. URL.: <http://efm.vsau.org/>
48. Податковий кодекс України: №2755-VI від 23.12.2010 року .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
49. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
50. Про запровадження електронного сервісу для платників податків – юридичних осіб: Наказ Державної податкової адміністрації України від 11.02.11 р. № 85. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0085837-11#Text>
51. Про облікову політику : Лист Міністерства фінансів України від 21.12.2005р. № 31-34000-10-5/27793. URL.: http://www.uapravo.net/data2008/base40/ukr_40744.htm
52. Прохар Н.В. «Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики». Полтава, РВВ ПУЕТ, 2011. 257 с.
53. Салова Н. Застосовуємо на практиці МСФЗ 15 "Дохід від договорів з клієнтами".2018.URL:http://bz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/BZ010641 (дата звернення: 14.12.2020)
54. Сарай Н.І. Виробничий потенціал підприємства: сутність та особливості діагностики, *Інноваційна економіка: наук. Екон. журнал* 2012. № 12. С. 100-103
55. Серединська В.М., Загородна О.М., Федорович В.Р. Економічний аналіз: Навчальний посібник ; За ред. Р. В. Федоровича. Тернопіль: Астон, 2010. 592 с.
56. Стоєв В.Л. Оптимізація оподаткування та поліпшення фінансово-економічного стану підприємств. *Держава і регіони*. 2006. вид. № 3. 301 с.
57. Тарасюк Г. М. Бізнес-план: розробка, обґрунтування та аналіз: навч. посібник. Київ: Каравела, 2016. 279 с.
58. Топалова І. Оптимізація оподаткування прибутку підприємств. *Журнал інтелектуальної еліти*. 2008. N1. С. 35-41

59. Цаль-Цалко Ю. С., Мороз Ю.Ю. Фінансовий аналіз: підручник. Вид. 3-тє, доповн. Житомир, 2011. 591 с.
60. Цаль-Цалко Ю. С., Мороз Ю.Ю., Цегельник Н.І. Управлінський облік: підручник. Ж.: ПП «Рута», 2015. 632 с.
61. Чумак Л. Ф. Сучасні тенденції розвитку підприємств. URL: <http://vestnikdnu.com.ua/archive/201264/chumak.html>
62. Шара Є. Ю. Фінансовий облік I : навч. посібник. Київ.: Центр учб. літ., 2016. 336 с.
63. Швиденко А. І., Бровко В. М. Облік доходів підприємства: сучасна практика, проблеми, шляхи вдосконалення. «Фінанси і кредит». 2009. С.1-5
64. Яцух О.О., Захарова Н.Ю., Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки: ст.,збірник «Гроші. Фінанси і кредит», 2007. С. 173-180

Додатки